

บันทึก

เรื่อง การเบิกเงินค่าเช่าบ้านของข้าราชการ

ตามหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๗๑๓๓/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ และที่ ๖๙๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๐๓ ขอให้คณะกรรมการ กฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงการคลัง เกี่ยวกับการเบิกเงินค่าเช่าบ้านของ ข้าราชการกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตร โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมกรมป่าไม้ตั้งที่ทำการอยู่ใน ท้องที่อำเภอป้อมปราบ อันเป็นเขตอำเภอชั้นในของจังหวัดพระนคร แต่ในปัจจุบันนี้ กรมป่าไม้ ได้ย้ายมาตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอบางเขน อันเป็นเขตอำเภอชั้นนอกของจังหวัดพระนคร กรณีจึงเกิด เป็นปัญหาขึ้นเกี่ยวกับการขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านของข้าราชการหลายราย ซึ่งมีข้อเท็จจริงแตกต่าง กันออกไปดังนี้

(๑) ข้าราชการผู้ซึ่งเริ่มบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกในกรมป่าไม้ ซึ่งขณะนั้น ตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอป้อมปราบอันเป็นเขตอำเภอชั้นในของจังหวัดพระนครแต่ได้โอนไปรับ ราชการในกรมอื่นๆ ชั่วระยะหนึ่ง แล้วได้โอนกลับมารับราชการในกรมป่าไม้อีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่ กรมป่าไม้ยังคงตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอป้อมปราบ ซึ่งเป็นอำเภอชั้นใน ต่อมากรมป่าไม้ได้ย้ายที่ท่า การไปตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอบางเขนอันเป็นอำเภอชั้นนอกของจังหวัดพระนครแล้ว จึงได้ยื่น เรื่องราวขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน

(๒) ข้าราชการผู้เริ่มบรรจุเข้ารับราชการกรณีเกี่ยวกับข้อ (๑) คือ ในเขตท้องที่ อำเภอชั้นใน แต่ได้ย้ายไปรับราชการในส่วนภูมิภาคแล้วถูกย้ายกลับมารับราชการประจำในกรมป่า ไม้ อีก ซึ่งเป็นขณะที่กรมป่าไม้ได้ย้ายที่ทำการไปตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอบางเขนอันเป็นอำเภอ ชั้นนอกแล้ว จึงได้ยื่นเรื่องราวขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน

(๓) ข้าราชการที่ต้องเสียค่าเช่าบ้านอยู่แล้วในขณะที่รับราชการอยู่ ณ ที่ตั้งกรม ป่าไม้เดิม คือ อำเภอป้อมปราบและเบิกเงินค่าเช่าบ้านไม่ได้เพราะขัดด้วยพระราชกฤษฎีกาและ ต้องเสียค่าเช่าบ้านต่อมาจนปัจจุบันนี้ แม้กกรมป่าไม้จะย้ายที่ทำการมาอยู่ ณ อำเภอบางเขนแล้วก็ ตาม

(๔) ข้าราชการที่ยังมิเคยเบิกเงินค่าเช่าบ้านมาแต่เดิม แต่ด้วยเหตุจำเป็นบาง ประการ ต้องเช่าบ้านอยู่ เช่นเดิมอยู่ในบ้านของมารดาภรรยา พอภรรยาตายมารดาภรรยาเรียก บ้านคืน เป็นต้น หรืออาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดา แต่บ้านคับแคบอยู่ร่วมกันไม่ได้เนื่องจากมี ครอบครัวเพิ่มขึ้น จึงต้องเช่าบ้านอยู่

ทั้ง ๔ กรณีนี้ ผู้ยื่นเรื่องราวอ้างว่า ขณะนี้ผู้ยื่นเรื่องราวกำลังรับราชการประจำอยู่ ในเขตอำเภอชั้นนอก มิใช่เขตท้องที่อำเภอที่เริ่มรับราชการจึงไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๕ (๔) แห่ง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการกระทรวงการคลังมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๕ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๓ ในทางกลับกันแล้ว ควรจะพิจารณาได้ว่าความมุ่งหมายของพระราชกฤษฎีกาให้ค่าเช่าบ้านเฉพาะแต่ผู้ที่ทางราชการสั่งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่น โดยต้องมีคำสั่งแต่งตั้งตามนัยแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่สำหรับกรณีข้าราชการกรมป่าไม้นี้ กรมมิได้มีคำสั่งให้ข้าราชการย้ายอย่างไร แต่เป็นการย้ายสถานที่ทำการของกรมป่าไม้ไปตั้งในท้องที่เขตอำเภอชั้นนอกเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๓ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้เคยพิจารณาและให้ความเห็นมาแล้วในบันทึกเรื่อง การขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (กรณีนายไพโรจน์ อติศรประเสริฐ) บันทึกส่งพร้อมหนังสือที่ ๗๐๔/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๒ สำหรับในกรณีนี้ แม้ข้อเท็จจริงแยกเป็น ๔ กรณี ตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ตาม แต่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยอย่างเดียวกัน คือ การย้ายสำนักงานของกรมป่าไม้จากเขตอำเภอชั้นในไปอยู่อำเภอชั้นนอกนั้น จะก่อให้เกิดสิทธิได้ค่าเช่าบ้านแก่ข้าราชการของกรมป่าไม้ดังกล่าวอย่างใดบ้าง

ในเรื่องนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็น ว่า เมื่อพิจารณาพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๓ แล้ว จะเห็นได้ว่า โดยหลักการข้าราชการย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๔^๑ เว้นแต่จะเข้ากรณียกเว้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตราอื่น ซึ่งในกรณีนี้มีปัญหาเกี่ยวกับข้อยกเว้นตามมาตรา ๕^๒ ประกอบกับมาตรา ๕ ทวิ^๓ ซึ่ง

^๑ มาตรา ๔ ข้าราชการประจำการนอกจากข้าราชการชาวต่างประเทศที่มีสัญญาจ้าง มีสิทธิได้ค่าเช่าบ้านตามความในพระราชกฤษฎีกานี้

^๒ มาตรา ๕ ข้าราชการดังต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้ค่าเช่าบ้าน

(๑) ข้าราชการซึ่งรับราชการประจำในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอชั้นใน

(๒) ข้าราชการซึ่งทางราชการได้จัดที่พักให้อยู่แล้ว

(๓) ข้าราชการซึ่งเริ่มเข้ารับราชการในท้องที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอใดและยังคงรับราชการอยู่ในท้องที่นั้น

(๔) ข้าราชการซึ่งทางราชการสั่งให้ไปรับราชการประจำในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ข้าราชการผู้นั้นเริ่มเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการใหม่

(๕) ข้าราชการซึ่งมีเคหสถานของตนเอง หรือของบิดาหรือมารดาหรือบุตรหรือสามีหรือภริยาที่พออาศัยอยู่ร่วมกันได้

(๖) ข้าราชการวิสามัญซึ่งทางราชการแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นการชั่วคราว เว้นแต่ในกรณีที่มีการแต่งตั้งนั้นต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นพิเศษ และกระทรวงการคลังเห็นสมควรให้ได้รับค่าเช่าบ้าน

แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๙๐ กรณีตามมาตรา ๕ (๑) (๓) และ (๔) นั้น ให้ถือเอาเขต อำเภอกิ่งอำเภอที่ข้าราชการรับราชการประจำเป็นเหตุสำคัญในการพิจารณาไม่ให้สิทธิได้ค่าเช่าบ้านแก่ข้าราชการ การที่จะถือว่าข้าราชการรับราชการประจำในเขตใดนั้น ก็ควรถือสถานที่ที่ทำงานประจำเป็นหลัก ดังที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นในเรื่องอื่นมาแล้ว ข้อที่กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า ข้าราชการในกรณีนี้ เวลาก่อนกรมป่าไม้ย้ายสำนักงานไปอยู่เขตอำเภอชั้นนอกนั้น ประจำอยู่ที่กรมป่าไม้ซึ่งสำนักงานตั้งอยู่ในเขตอำเภอชั้นใน และไม่มีคำสั่งให้ย้ายตัวข้าราชการไปด้วย จึงไม่ถือว่าย้ายไปรับราชการในเขตอำเภอชั้นนอก คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เมื่อสำนักงานย้ายไป ข้าราชการที่ทำงานประจำอยู่ที่สำนักงานเดิมก็ต้องตามไปทำงานประจำที่สำนักงานใหม่นั้นด้วย ไม่มีกฎหมายให้จำเป็นต้องมีคำสั่งย้ายข้าราชการอีก เมื่อสำนักงานกรมป่าไม้ย้ายไปอยู่อำเภอบางเขนซึ่งเป็นอำเภอชั้นนอก ต้องถือว่าข้าราชการประจำกรมป่าไม้เป็นผู้รับราชการประจำในเขตอำเภอชั้นนอกตามไปด้วย เพราะไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๕ แล้ว ข้าราชการดังกล่าวจึงมีสิทธิได้ค่าเช่าบ้านได้

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๐๓

^๓ มาตรา ๕ ทวิ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๙๐) ความในมาตรา ๕ (๑) มิให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่ทางราชการสั่งให้ข้าราชการที่เริ่มเข้ารับราชการหรือกลับเข้ารับราชการใหม่ นอกเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอชั้นในแห่งจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี มารับราชการประจำในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอชั้นในดังกล่าว ไม่ว่าทางราชการจะสั่งให้มารับราชการก่อนหรือหลังวันใช้พระราชกฤษฎีกานี้ แต่เฉพาะในกรณีที่มารับราชการก่อนวันใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เบิกจ่ายค่าเช่าบ้านได้ตั้งแต่วันใช้พระราชกฤษฎีกานี้